

4. VASTSTELLEN JAARVERSLAG LEERPlicht 1999/2000 (bijl.nr.94).

De heer SPIGT: Mijnheer de voorzitter. Het jaarverslag leerplicht, ik werd er een beetje somber van. Wij beschikken nu weliswaar over alle cijfers, in die zin zouden we kunnen zeggen dat we het goed doen, maar bij bestudering van de cijfers moeten we constateren dat er groei zit in het aantal kinderen in de leerplichtige leeftijd die langer dan een maand niet naar school gaan. Dat is iets wat niet kan, dat bestaat in mijn gedachten gewoon niet, maar het gebeurt toch en ik meen dan ook te moeten zeggen dat er iets raars aan de hand is en wij zullen moeten bekijken wat daarvan de achtergronden zijn. Het moeilijke van een jaarverslag vind ik overigens, dat je sterk geneigd bent de cijfers te generaliseren, dat allerlei dingen zijn te noemen die de achtergrond van de ontstane situatie kunnen zijn, maar dat dit niet goed is hebben wij ook in de commissie met elkaar kunnen vaststellen.

Mijn verzoek aan de wethouder is met de besturen van de scholen, die in dezen een minstens zo grote verantwoordelijkheid hebben, niet alleen vanuit leerplicht maar ook naar de scholen zelf toe eens te bekijken wat kan worden gedaan om het cijfer dat wij de laatste jaren hebben zien stijgen naar beneden te krijgen. Wat moet worden aangeboden, hoe aantrekkelijk moet het aanbod zijn en in hoeverre gaat het om basisonderwijs en voortgezet onderwijs?

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Ik volg dit niet helemaal, mijnheer Spigt, want ik meen mij te herinneren dat wij in september 2000 het actieplan vroegtijdig schoolverlaten hebben vastgesteld, waarin in overleg met de besturen van de scholen is vastgelegd wat we aan het probleem zullen gaan doen. Wilt u nu nog iets extra's?

De heer SPIGT: Ja, want het jaarverslag dat nu op tafel ligt geeft naar mijn mening een extra prikkel om met de schoolbesturen afspraken te maken over de wijze waarop het probleem zal moeten worden aangepakt.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Het jaarverslag gaat niet over dit schooljaar, maar over het jaar daarvoor.

De heer SPIGT: Ja, precies. Dat geeft ons des te meer aanleiding te zeggen dat door de schoolbesturen zal moeten worden besproken wat aan het probleem zal moeten worden gedaan en op welke wijze dat zal moeten gebeuren. Voor handhaving van de leerplicht kan een leerplichtambtenaar worden ingezet, maar uiteindelijk gaat het erom dat ouders en scholen gezamenlijk tot het besef komen dat kinderen naar school moeten worden gestuurd. Het gaat er niet alleen om of de leerplichtambtenaar keurig netjes registreert dat het niet lukt, het gaat erom of de partijen die in dezen de eerste verantwoordelijkheid hebben een programma kunnen opzetten dat ertoe kan bijdragen dat het cijfer naar beneden gaat. We kunnen zeggen dat de uitgangspunten zijn geformuleerd, maar ik ben van mening dat het probleem van het schoolverzuim in het LOV, het overleg van de schoolbesturen, eens goed aan de orde moet komen en dat schoolbesturen dan maar eens moeten aangeven hoe het mogelijk is dat bijvoorbeeld leerlingen van basisscholen langer dan een maand thuis zijn. Hoe dat mogelijk is weet ik niet en op zich is het goed dat het niet allemaal met naam en toenaam in het jaarverslag staat. Dat hoeven wij ook niet te weten, maar wij zijn het er hier toch wel met elkaar over eens dat het schoolverzuim en de schooluitval ernstige problemen zijn. Ik hoop van harte dat het volgende jaarverslag een ander cijfer te zien zal geven en door de schoolbesturen zal worden aangegeven op welke wijze zij een programma hiervoor willen opzetten.

Mevrouw STEVENS: Mijnheer de voorzitter. Dit is een jaarverslag waarvan je inderdaad niet vrolijk wordt. In de commissie is dat door alle partijen uitgesproken.

In september of oktober vorig jaar hebben wij een aantal beleidsuitgangspunten vastgesteld om de uitval terug te dringen. Te denken valt hierbij aan maatregelen voor de Roma-jongeren en Antilliaanse jongeren. Deze beleidsafspraken zijn in dit verslag nog niet terug te zien omdat de periode sinds september nog vrij kort is. Hopelijk zullen de resultaten van het nieuwe beleid in het volgende jaarverslag al wat meer zichtbaar zijn.

In de commissie heb ik gevraagd of onderzocht kan worden of het project Basta ook in Dordrecht kan worden ingevoerd. Dit project wordt bij spijsbelen niet alleen voor het bepalen van de mate van straf gebruikt, maar maakt jongeren bewuster van wat eventueel gebeuren kan bij vroegtijdig afhaken in het onderwijs. Ook ouders kunnen bij dit project terecht met opvoedkundige vragen. Het is een project dat zeker de moeite van het onderzoeken waard is. Ik wil dan ook graag van de wethouder horen of zij het hiermee eens is.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Mijnheer de voorzitter. "Niemand van school af zonder diploma" is één van de pijlers van het onderwijsbeleid. In het jaar 1999/2000 waren het er 986, 39% van de totale uitstroom, die zonder startkwalificatie het onderwijs verlieten. Het is helaas, zoals vorige spreker al hebben gezegd, wederom een stijging ten opzichte van het jaar daarvoor en ik moet ook constateren dat het met 25% terugdringen van schooluitval, één van de punten uit het collegeprogramma, wederom niet is gehaald. Het cijfer stijgt alleen maar, het zakt niet eens.

Het gaat niet goed in onderwijsland. Bij het peuterwerk constateren wij nu een achterstand in deelname. Wij hebben hierop beleid ingezet, wij hebben afspraken gemaakt rondom de registratie van gegevens, maar toch zien wij nog geen goed beeld. Ik heb gewoon moeite met de verklaring dat de

oorzaak hiervan zit in een registratieprobleem en met het afdoen van het probleem met de opmerking, dat veel kinderen naar de kinderopvang zijn gegaan. Dat kan misschien best zo zijn, maar dan wil ik cijfers zien. Ik wil zien hoeveel kinderen naar de kinderopvang zijn gegaan, want dat cijfer moet dan gestegen zijn.

Ik vind het ook schrikbarend dat er scholen, ook basisscholen, zijn die kinderen niet direct kunnen of willen plaatsen. Dat heeft allereerst tot gevolg dat wachtlijsten ontstaan die weer weggewerkt moeten worden, maar het is nog veel erger voor de betreffende leerlingen die hierdoor nog meer gedemotiveerd raken, want als je op een school niet geaccepteerd wordt gaat je motivatie voor het afmaken van je opleiding helemaal achteruit. Dat scholen leerlingen niet kunnen of willen plaatsen omdat er met name voor allochtone leerlingen geen mogelijkheden zijn, kunnen en mogen wij gewoon niet tolereren. Als scholen in hun mogelijkheden beperkt zijn of niet in staat zijn leerlingen te bieden wat nodig is, dan dient er gewoon hulp te komen. Dat kan hulp zijn vanuit de gemeente omdat het oplossen van het probleem op ons bordje ligt, het kan misschien ook hulp zijn van de kant van het rijk, maar het signaal moet dan wel doorgegeven worden. We horen nogal eens de kreet "wie de jeugd heeft, heeft de toekomst", maar dan moeten wij de jeugd wel de kans op een toekomst bieden. Een ander signaal is wederom de te lange wachtlijst bij jeugdzorg. Dat is eigenlijk een signaal voor de provincie, want de provincie is de subsidiegever voor jeugdzorg, maar het is ook een signaal voor de gemeente. Er komt een wetswijziging aan en het kan heel goed zijn dat het subsidiepotje daardoor bij de gemeente terecht zal komen. Als dat gebeurt, moeten wij daarop wel zijn voorbereid. Je vraagt je af of wij in dit geval helemaal hulpeloos of gebonden zijn. Nee, dat zijn we niet. Als gemeente zijn wij projectleider van een aantal voorportalen voor jeugdzorg. Wij hebben het hierbij over projecten van de provincie, zoals het jeugdpreventieteam, het T-team en het schoolmaatschappelijk werk. Deze projecten komen in actie voor jeugdzorg. Mijn vraag is dan ook of signalen die vanuit leerplicht naar voren komen niet op deze projecten kunnen worden afgestemd. Staat men met elkaar in verbinding? Is daar onderzoek naar gedaan? We kunnen in ieder geval beter preventief bezig zijn en voorkomen dat een leerling afglijdt dan dat bij jeugdzorg na een vanwege de wachtlijsten te lange tijd moet worden geconstateerd, dat het helemaal niet meer gaat.

De heer Spigt zei het al: de narigheid met een jaarverslag is dat wij praten over iets wat is gebeurd. We kunnen er nu niets meer aan veranderen, het is een constatering achteraf. Ik ben begonnen met de opmerking "het gaat niet goed in onderwijsland". Aan de andere kant ben ik er best van overtuigd dat er in onderwijsland hard wordt gewerkt, maar ik heb het gevoel dat wij steeds achter de feiten aanhollen. Als wij het ene probleem hebben opgelost, staat het volgende al weer klaar, dat gevoel raak ik in deze jaren gewoon niet kwijt. Wij hebben projecten opgezet voor de Antilliaanse kinderen, die projecten staan eindelijk op de rit en vervolgens krijgen wij de problemen met de Roma-kinderen. Bij mij komt de vraag op waarmee wij nu eigenlijk bezig zijn. We rennen achter de problemen aan en kijken niet meer vooruit.

Binnenkort zullen weer onderwijscijfers worden gepresenteerd en de fractie van ECO Dordt hecht eraan die cijfers - ik heb het nu over de cijfers van de onderwijsmonitor - in commissieverband te bespreken. Wij hebben dat de afgelopen jaren gedaan in de vorm van een prestatiemiddag, dat is nu ook weer de bedoeling, we hebben een keer een forumavond gehad en wij zouden er het vorig jaar tijdens een gehele studiedag over spreken. Achteraf bezien kan worden geconstateerd dat er tijdens die studiedag wel over gesproken is, maar slechts een klein deel van de discussies op die dag aan de onderwijscijfers is gewijd en ik denk dat het nu toch eens een keer tijd wordt dat wij echt met z'n allen over de cijfers van gedachten wisselen. Wij hebben, zoals ik zoëven al zei, beleid ingezet gericht op het tegengaan van vroegtijdig schoolverlaten en wij vragen ons af in hoeverre de situatie inmiddels is verbeterd.

De heer VAN STEENSEL: Ik heb een vraag. U geeft aan dat sprake is van een ernstig probleem, u doet dat op een bepaalde toon en ik probeer die toon te duiden. De toon van uw betoog zou op kwaadheid kunnen duiden over het feit dat dit college de aanpak van dit probleem nu nog niet geregeld heeft. Als dat inderdaad de toon is zou ik graag van u willen horen welke extra maatregelen u zoudt willen voorstellen, maar uw toon zou ook uit vertwijfeling kunnen voortkomen in de zin van "wij als ECO Dordt weten het ook niet meer, wat moeten wij nu?" Kunt u aangeven hoe u het precies bedoeld hebt?

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Dat wil ik wel proberen. U hebt het over de toon van mijn verhaal, ik moet zeggen dat dit geen jaarverslag is waarvan wij gaan zingen. Wij staan niet te juichen, we zeggen niet "hoera, het gaat niet goed". Vorig jaar is een plan voor het bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten aangenomen, maar de effecten daarvan zijn in de nu voorliggende cijfers nog niet te zien. Dat heb ik zojuist ook tegen de heer Spigt gezegd, van het vorig jaar vastgestelde plan zien wij nu nog geen vruchten, maar misschien zullen de effecten van het plan straks wel blijken uit de cijfers van de onderwijsmonitor die betrekking hebben op het lopende schooljaar. Zoals ik al heb gezegd, ik ben ervan overtuigd dat er hard wordt gewerkt, ik heb alleen het gevoel dat wij achter de problemen aan blijven hollen. Dat is niet goed en daar moeten wij de vinger achter zien te krijgen. Hoe we dat zullen moeten doen, dat is aan ons allen.

De heer VAN DONGEN: Mijnheer de voorzitter. Het jaarverslag leerplicht stemt mij ernstig, ik zal proberen op mijn toon te letten en ik zal het ook kort houden. De zorg die door de vorige sprekers is uitgesproken delen wij, het is een heel vervelende situatie en ik wil mijzelf ook niet geruststellen met het feit dat dit het jaarverslag over het vorig jaar is. Ik heb niet het gevoel dat het op dit moment beter gaat

en ik denk dan ook dat de suggestie van de heer Spigt over de situatie te gaan praten met de besturen van de onderwijsinstellingen, die in dezen ook hun verantwoordelijkheid moeten nemen, een goede suggestie is. Naar mijn mening zal niet alleen met de besturen moeten worden gesproken, maar ook met degenen die het betreft. Misschien moeten wij overwegen bij het MBO en andere onderwijsinstellingen exit-gesprekken te houden en misschien moeten we ook eens gaan praten met de pas opgerichte Dordtse Integratie-adviesraad.

De heer DE PEE: Mijnheer de voorzitter. Gelet op de opmerking van de heer Van Steensel over de toon van een betoog mag ik naar ik meen niet alles zeggen wat ik zou willen zeggen, maar ik doe dat toch.

De heer VAN STEENSEL: U mag alles zeggen!

De heer DE PEE: De heer Spigt duidde zoëven op de verantwoordelijkheid van de schoolleiding. Dat ben ik volkomen met hem eens en ik ben het ook eens met de door verschillende sprekers gemaakte opmerking, dat wij vooral aandacht moeten besteden aan het afhaken door Roma- en Antilliaanse kinderen, waarbij erop is gewezen dat de jeugdhulpverlening een wachttijd van meer dan vier maanden kent. Wij denken dat jongeren die vier maanden moeten wachten op de hulp die zij zo hard nodig hebben onbereikbaar worden, voor welke instantie dan ook. Voortzetting van het huidige beleid zal waarschijnlijk geen goede resultaten afwerpen en actieplannen in de huidige opzet zullen waarschijnlijk ook niet helpen. Samengevat: wij denken dat de huidige situatie de schuld is van de wachtlijsten en voor dat probleem eerst een oplossing zal moeten worden gevonden. Wat dit betreft ben ik het eens met mevrouw De Smoker.

Mevrouw BOSDRIESZ (wethouder): Mijnheer de voorzitter. Evenals de sprekers ben ik van mening dat dit jaarverslag leerplicht een heel somber beeld geeft, somber in de zin van de aantallen, de cijfers. We moeten constateren dat ondanks alle inzet en ondanks alles wat op dit gebied wordt gedaan toch sprake is van een stijging, enerzijds van het aantal kinderen dat een bepaalde periode niet naar school gaat en anderzijds van het aantal jongeren dat zonder diploma het onderwijs verlaat, maar niet alleen in die zin is het beeld somber. Het beeld is eveneens somber omdat de problematiek bijzonder weerbarstig blijkt te zijn en het moeilijk is er greep op te krijgen. Door verschillende sprekers is al gezegd dat heel veel wordt gedaan om verbetering in de situatie te brengen, maar dat wij als wij proberen op de ene plek iets te doen op een andere plek al weer een nieuw probleem zien opduiken. Mevrouw De Smoker maakte terecht de opmerking dat wij steeds achter de feiten aan hollen en maar geen vat op de situatie kunnen krijgen. Ik denk dan ook dat het goed is in de commissie eens verder te praten over deze problematiek, wat wij naar mijn idee het beste kunnen doen als wij binnenkort gaan praten over het nieuwe beleidskader voor het onderwijsachterstandenbeleid. Zoals de raad weet was er een GOA-beleidskader 1998-2002 en wordt nu gewerkt aan het nieuwe beleidskader voor de periode 2002-2006. Daarin zullen wij onze uitgangspunten voor die periode moeten verwoorden, wij zullen daarin moeten aangeven wat wij in de komende vier jaar specifiek willen gaan doen om de achterstanden in het onderwijs te bestrijden. Ik ben het ermee eens dat wij in de commissie eens een goede discussie zullen moeten voeren over de vraag wat wij moeten doen om deze weerbarstige problematiek, enerzijds onderwijsachterstanden en anderzijds schooluitval, met elkaar aan te pakken, waarbij wij uiteraard ook de cijfers uit de onderwijsmonitor en dit leerplicht-jaarverslag kunnen betrekken. Hopelijk zullen bij de discussie hierover ook de resultaten van het eerste jaar van het programma tegengaan voortijdig schoolverlaten beschikbaar zijn. In oktober is dit programma door de raad vastgesteld en een groot aantal van de daarin aangegeven maatregelen is in de loop van het lopende schooljaar ingevoerd. Hopelijk zijn de eerste resultaten daarvan in het najaar beschikbaar, zodat wij die gegevens ook bij de discussie zullen kunnen betrekken en op grond daarvan zullen kunnen bekijken of er redenen zijn voor het bijstellen van het programma. Uiteindelijk willen wij allemaal dat de kinderen die naar school moeten inderdaad naar school gaan en met een diploma van school af gaan.

Door meerdere sprekers zijn vragen gesteld over de wachtlijsten in de jeugdzorg. Vorig jaar zijn de wachtlijsten voor een heel groot deel weggewerkt, door het rijk zijn hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld en bij het bureau Jeugdzorg in Dordrecht is ook aan het terugbrengen van de wachtlijsten gewerkt. Op een gegeven moment is dat ook gelukt, maar langzamerhand zijn toch weer wachtlijsten ontstaan. Die zijn niet langer dan twee maanden, maar uiteraard is dit toch ook weer een bron van zorg waaraan aandacht moet worden besteed. Daarnaast is het een probleem dat jongeren die wel door jeugdzorg worden geholpen vaak moeten worden doorverwezen naar achterliggende voorzieningen en de wachtlijsten voor die voorzieningen heel lang zijn. Dit is een probleem dat wij als gemeenten regelmatig onder de aandacht van het rijk brengen en dat zullen wij uiteraard blijven doen.

Op de vraag of wij ook in Dordrecht met het project Basta van start gaan kan ik antwoorden, dat wij met een soortgelijk project bezig zijn. Het is niet helemaal vergelijkbaar met het project Basta, maar het is wel een project waarbij vanuit dezelfde principes wordt gewerkt en dat uitgaat van leerstraffen voor onderwijsverlaters, spijbelaars et cetera. Hieraan wordt samen met het OM en de regio gewerkt. Een soortgelijk project als Basta willen wij dus inderdaad ook hier gaan opzetten en de eerste projectuitwerking ligt inmiddels al op tafel. Daarnaast zijn wij ook bezig met het starten van leer/werkprojecten, met name voor jongeren die uit het VMBO vallen omdat zij hun aandacht moeilijk bij theoretische lessen kunnen houden en veel meer gericht zijn op de praktijk. Voor deze jongeren wordt nu een aantal leer/

praktijk-trajecten uitgezet om ook deze groep binnen het onderwijs te houden. Overigens weten wij allemaal dat het één van de belangrijkste doelstellingen van het Leerpark is jongeren op school te houden en te motiveren met onderwijsvernieuwingen en een andere onderwijsinhoud. Dit zijn wel dingen voor de toekomst, maar we moeten toch ook hieraan werken om uiteindelijk onze doelstellingen te realiseren.

In antwoord op de concrete vraag in onder andere het LOV te bekijken wat aan de problematiek gedaan kan worden, wil ik graag toezeggen dat wij hierover in het LOV zullen spreken. Aanstaaende donderdag hebben wij een LOV-vergadering en ik zal in die vergadering voorstellen dit punt voor de volgende LOV-vergadering te agenderen opdat wij er met de besturen van gedachten over zullen kunnen wisselen.

De heer SPIGT: Mijnheer de voorzitter. Eén van de meest opvallende dingen die in het jaarverslag naar voren komen is het feit, dat het ongeoorloofd schoolverzuim zich vooral in Krispijn en Wielwijk voordoet. Ik zou de wethouder dan ook willen verzoeken het wijkbeheer dan wel de scholen in Wielwijk en Krispijn te vragen of zij kunnen aangeven wat hiervan de reden is en of het mogelijk is hiervoor gezamenlijk met anderen op wijkniveau wat meer specifiek beleid te maken. In het algemeen kunnen we wel vaststellen dat in de gehele stad sprake is van een toename van het schoolverzuim, maar als het zich specifiek in deze twee wijken concentreert lijkt het mij goed beide wijken als aandachtsgebieden naar voren te halen.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Er staat nog een vraag van mij open, mijnheer de voorzitter. Ik heb geattendeerd op de voorportalen die wij voor preventie op het gebied van jeugdzorg hebben, zoals het jeugdpreventieteam, het T-team en het schoolmaatschappelijk werk. Mijn vraag was of het mogelijk is signalen vanuit leerplicht direct door te sluizen naar deze jeugdpreventieprojecten om schoolverzuim zoveel mogelijk te voorkomen. Is daar onderzoek naar gedaan, is het mogelijk en gaan wij hiermee eventueel aan de slag?

Mevrouw BOSDRIESZ (wethouder): Op de laatste vraag kan ik antwoorden dat er vanuit leerplicht contacten zijn met het JPT, het T-team en uiteraard ook met het schoolmaatschappelijk werk en over en weer gegevens worden uitgewisseld. Er zijn wat discussies gaande over de vraag of ook leerplicht zou moeten kunnen doorverwijzen naar het JPT. Daarover kan op dit moment nog geen uitsluitsel worden gegeven, maar op zich vind ik het wel heel belangrijk dat leerplicht hierbij betrokken is zodat niet alles dubbel gebeurt of men over en weer niet weet wat er met iemand aan de hand is.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Mag ik verwachten dat wij binnenkort in de commissie nog te horen krijgen hoe deze ontwikkelingen verder gaan?

Mevrouw BOSDRIESZ (wethouder): Dat wil ik graag toezeggen.

Door de heer Spigt is een vraag gesteld over het schoolverzuim in Krispijn en Wielwijk. De jongeren die veel verzuimen zijn inderdaad veelal woonachtig in Krispijn en Wielwijk, maar het gaat hierbij voor een groot deel om leerlingen van het voortgezet onderwijs en de scholen voor voortgezet onderwijs staan niet in Krispijn en Wielwijk. De vraag van de heer Spigt is of hieraan via een wijkgerichte aanpak wellicht iets zou kunnen worden gedaan. Dit lijkt mij wel iets waarover wij eens verder kunnen praten, maar ik weet niet of dit probleem specifiek via een wijkgerichte aanpak getackeld zou kunnen worden. Wellicht zal veeleer met de scholen waar de betreffende leerlingen vandaan komen moeten worden besproken wat zij kunnen doen om de jongeren binnen de scholen te houden. Zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.